

VPLIV ČLOVEKA na OKOLJE

VPLIV ČLOVEKA na OKOLJE Preberi snov v učbeniku na str. 106 – 111 in reši spodnje naloge:

1. Razloži pojme:

EKOLOG je raziskovalec, ki proučuje ekološke zakonitosti.

EKOLOGIJA je panoga biologije, ki proučuje, kako na organizme vpliva njihovo okolje (živa in neživa narava). Proučuje medvrstne odnose, razširjenost vrst, raznolikost med osebki.

VARSTVO OKOLJA IN NARAVE so vse dejavnosti in ravnanja za ohranjanje narave oz. okolja, v katerem živimo.

EKOLOGISTI je človek, ki se ukvarja z varstvom narave in okolja

SONARAVNA RABA KRAJINE je tako upravljanje z okoljem, da v njem lahko preživijo ljudje in druga živa bitja.

2. Naštej vsaj 10 dejavnosti, s katerimi lahko zmanjšamo negativne vplive na okolje.

Poskušamo zmanjšati količino odpadkov, odpadke poskušamo reciklirati, odlagamo jih na primerna mesta.

Obnavljamo obstoječe objekte, ne gradimo na kmetijskih površinah in občutljivih območjih (gorski svet, Kras, strma pobočja,..)

V mestih skrbimo za rastline, negujemo urbana drevesa, poskrbimo za čim več zelenih površin.

Gozdove izsekavamo tako, da ekosistem čim manj prizadenemo (posekamo posamezna drevesa, s čim manj mehanizacije).

Varčujemo z energijo (zmanjšamo temperaturo v stanovanju, varčujemo z elektriko, toplo vodo, pazimo pri kuhanju, odpiranju hladilnikov,..).

Smo racionalni pri uporabi hrane (hrano poskušamo pridelati sami, ne mečemo je stran, uporabljamo čim več lokalno pridelane hrane, smo racionalni pri uporabi mesa).

Smo skrbni do vode in vodnih virov (poskušamo čim več uporabljati deževnico, ne onesnažujemo podtalnice, ne posegamo v mokrišča, vodne vire,..)

Ranljiva območja zavarujemo (naravni parki, Natura 2000, Varovanje ogroženih vrst).

Poskušamo biti racionalni v prometu (hodimo peš, se vozimo s kolesi, uporabljamo javni prevoz, v avtu vedno zasedemo vse sedeže, čim naj uporabljamo letalski prevoz,..).

Izogibamo se pretirani rabi kemikalij (čistila in praški v gospodinjstvih, sredstva za uničevanje plevelov, živali, škodljive barve, zdravila).

3. Naštej čim več dejavnikov, ki vplivajo na zmanjševanje BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI na ZEMLJI.

Naraščanje števila ljudi.

Gradnje (ceste, mesta, turistični objekti).

Pridobivanje površin za kmetijstvo (izsekavanje gozdov, izsuševanje mokrišč,..).

Intenzivno kmetijstvo, še posebej živinoreja.

Vnašanje tujerodnih organizmov, ki postanejo invazivni.

4. Kaj je OZONSKI PLAŠČ? Zakaj se tanjša? Kako to vpliva na živa bitja? Kako poskušamo tanjšanje ustaviti?

Ozonska plašč je del v zemeljski atmosferi, ki vsebuje visok delež ozona (O_3). Ta plašč ustavi 90% sončevega sevanja, ki je škodljivo za zemeljsko življenje. Če na Zemljo prihaja preveč škodljivega sevanja, se pri živih bitjih pojavljajo škodljive mutacije.

Ljudje s svojim dejavnostmi povzročamo tanjšanje tega plašča in nastajanje ozonske luknje. Najbolj plašč tanjša uporaba CFC – plinov, ki so se uporabljali kot potisni plini v razpršilih in kot hladilni plini v hladilnikih in zamrzovalnikih. Med letom 1980 in 1995 so uporabo teh plinov močno omejili oz. z mednarodnimi pogodbami celo prepovedali. Zdaj se ozonska plast počasi obnavlja, vendar znanstveniki pričakujejo, da bo za popolno obnovitev potrebnih vsaj 100 let.

3. Opiši, kaj je GLOBALNO SEGREVANJE OZRAČJA. Kako vpliva na ekosisteme?

Temperaturo Zemlje določa razmerje med energijo, ki jo Zemlja prejme od Sonca in energijo, ki jo odda nazaj v vesolje.

Nekateri plini v ozračju so ključnega pomena za to temperaturno ravnovesje in jih poznamo pod imenom toplogredni plini

(ogljikov dioksid, metan, dušikov oksid in ozon). Na temperaturo na zemeljskem površju smo prilagojena številna živa bitja, od nje je odvisno podnebje, vetrovi, kroženje vode v naravi.

V zadnjih 100 let ljudje s svojimi dejavnostmi (industrija, kmetijstvo, promet) močno vplivamo na ravnovesje toplogrednih plinov. V atmosferi se posledično zadržuje več toplote in temperatura se dviguje. Govorimo o globalnem segrevanju ozračja. Ta pojav spreminja ustaljene vremenske vzorce, povzroča nenavadne vremenske pojave (hude suše, vročinske vale, poplave, neurja,...) in spreminjanje podnebja. Živa bitja se na te pojave ne morajo tako hitro prilagajati, zato so mnoge vrste zelo ogrožene.

6. Odgovori na vprašanja v učbeniku str. 111.

1. Ljudje v primerjavi z drugimi bitji, zelo posegamo v ekosisteme in jih s svojimi dejavnostmi močno spreminjamo.

2. PRIMERI:

Slovenijo je pred prihodom človeka večinoma prekrival gozd. Danes je gozda le še 60%, ostale dele smo ljudje spremenili v travnike, polja, naselja, ceste,...

Ob pojavu kmetijstva smo posegli v prehranjevalne verige, saj smo v želji po varovanju živine, iztrebili divje zveri. Nekatere vrste se nam zdijo bolj koristne (jih udomačujemo, gojimo, spreminjamo), druge se nam zdijo škodljive in jih poskušamo iztrebiti (pleveli, rastlinojede živali).

Čeprav so močvirnata področja zelo pomembna za zadrževanje in uravnavanje vode v naravi, nam ljudem z vidika kmetijstva in bivanja niso všeč. Močvirja množično izsušujemo. S tem bitjem, ki živijo v teh okoljih, jemljemo življenjski prostor in povzročamo njihovo izumiranje. Hkrati močno vplivamo tudi na kroženje vode v naravi.

3. Človek negativno vpliva na biotsko raznolikost na kmetijskih področjih tako, da uveljavlja intenzivno monokulturno kmetijstvo. Ob tem uporablja veliko škodljivih kemikalij (pesticidi, insekticidi). Če želi človek v svojem okolju sobivati z drugimi oblikami življenja, se mora odločati za sonaravno kmetovanje – na nekem področju gojimo za prehrano različne živali in kulturne rastline. Namesto kemikalij število rastlinojedcev uravnavamo z njihovimi plenilci, skrbimo, da je v okolju dovolj oprashačevalcev,...

4. Škodljive posledice svojega delovanja preprečujemo in uravnavamo na različne načine:

- prepoved uporabe CFC plinov,
- uvajanje zavarovanih področji (narodni, krajinski parki, rezervati,...) ,
- posebno varovanje ogroženih vrst,
- omejitve v kmetijstvu,
- sonaravno gospodarjenje z gozdovi,
- načrtovano in premišljeno poseganje v naravo,

7. Poišči dva lastna primera človekovega vpliva na okolje (en negativni in en pozitivni).

POZITIVNI PRIMER: šolski biodinamični vrt

NEGATIVNI PRIMER: izsuševanje mokrišč ob Savi za namene kmetijstva in turizma